

Latvijas Republikas Valsts prezidenta kanceleja Prezidenta preses dienests

Pils laukums 3, Rīga-50, LV-1900, tālr. 7092122, fakss 7320404,
prese@president.lv, www.president.lv

Valsts prezidentes runa Tiesnešu zvēresta ceremonijā 2005.gada 19.maijā Rīgas pilī

Augsti godātā ministres kundze,

Godātie tiesneši un tiesneses!

Šodien, dodot zvērestu Valsts prezidenta priekšā, jūs uzņematies to smago atbildību, ko apliecina jūsu amata ķēde vai zīmogs. Bet reizē arī šīs ķēdes spožums jūs nostāda izaicinājuma priekšā – visa sava profesionālā darba mūža garumā darīt visu, lai caur jūsu darbību tiktu tālāk spodrināts tiesneša kā profesijas gods un slava, un, protams, arī jūsu pašu personīgā kā tiesneša reputācija, jūsu dzimtas un ģimenes gods.

Tiesneša amats jau no seniem laikiem ir vienmēr turēts ļoti augstā godā daudzās zemēs, un ilgu gadsimteņu augstākais tiesnesis skaitījās karalis, jo uzskatīja, ka viņš ir nonācis savā mantotā situācijā paša Dieva žēlastības dēļ un tamdēļ viņam it kā būtu šī dievišķā iedvesma, lai spriestu taisnīgus likumus. Kā pirmais modelis tam, protams, ir Zālamans ar savu gudrību, kurš spēlēja to pašu lomu, ko vēlāk Francijā svētais Ludviķis un citi karaļi, līdz beidzot tika saprasts, ka karaļa pienākumi ir atdalāmi no tiesas pienākumiem, un lēnām attīstījās šī doma par tiesu varas neatkarību no valsts pārvaldes un no valsts varas kā tādas, un mūsu modernos laikos – no politiskā iespaida.

Tiesnešiem demokrātiskā valstī ir pienākums gādāt par to, lai demokrātiskie principi, kas ir iemiesoti Satversmē un likumdošanā, tiktu īstenoti dzīvē taisnīgā veidā, tādā veidā, ka ikvienam valsts pilsonim šeit likuma priekšā ir vienādas izredzes un vienādas tiesības, ka viens likums valda visiem. Tas nozīmē, ka tiesu varai ir jābūt neatkarīgai, jo tiesneša spriedums nedrīkst būt pakļauts jebkādam politiskai piederībai vai lojalitātei.

Ir valstis, kurās ir konstatētas ļoti nopietnas valstiskās pārvaldes krīzes, viena no tām ir Argentīna, ar kuras vēstnieku man šorīt bija saruna. Viens no cēloņiem šādai krīzei ir atzīts, ka ilgu gadu tur valdījusi prakse, ka tiesneši tika iecelti politiska lēmuma rezultātā, līdz ar to visas savas darbības garumā viņiem pirmais bija sava politiskā lojalitāte un tikai otrajā vietā – likuma vara un taisnīgums. Tas noved pie katastrofālām sekām un nav taisnīgai un demokrātiskai valstij vēlams.

Citās valstīs ir vērojams, ka krīzes valsts pārvaldē un tieslietu sistēmā rodas no tā, ka nav pietiekama tiesnešu profesionalitāte. Tas ir izaicinājums arī tādai relatīvai jaunatjaunotai valstij kā Latvijai ar savu nule 15 gadu veco atjaunoto neatkarību. Pašā neatkarības atjaunošanas sākumā bija nepieciešams liels tiesnešu skaits, kas spētu ātrumā apgūt jaunus apstākļus un jaunu juridisko praksi, kur bieži iepriekšējās prakses paradumi nebija gluži tie, ko vēlētos turpināt.

Citās zemēs ar vecāku demokrātiju tiesneša amats nāk kā vainagojums jau ilgai un nopietnai karjerai, kuras garumā tad ir daudziem bijis iespējams izvērtēt gan tiesneša profesionālās zināšanas, to plašumus un dziļumus, gan arī viņa rakstura īpašības un viņa nekorumpētību. Jo, lūk, blakus politiskam faktoram kā tādām, kas novirza tiesneša darbu no taisnā ceļa, protams, pastāv arī gluži brutālas un vienkāršas korumpētības iespējas. Tās ir cilvēcīgā vājuma un cilvēcīgā kārdinājuma iespējas, kas pastāv jebkurā profesijā jebkurā valstī. Lai tām pretotos, ir dažādi mēri – pati likumdošana ar savām sankcijām, kas pēc iespējas cenšas šādu vai citu lietu padarīt pēc iespējas neiespējamu. Ja tā kļūst par

kārdinājumu, tad tas ir ļoti bīstams signāls valstij kopumā, jo tas nozīmē, ka, ja nauda ir noteicēja pār tiesu varu, tad ir ļoti lielas izredzes, ka tiesu vara nonāk kriminālās pasaules rokās, kurai, kā zināms, bieži vien ir vairāk naudas nekā jebkuram citam.

Tiesnesim savā darbā ir jābūt atbildīgam ne tikai par sevi, par savu personīgo godu, reputāciju, savas dzimtas un ģimenes slavu, bet arī par savas profesijas godu, bet vēl vairāk tieši tiesneši ir tie, kuri ar savu darbību iespaido arī valsts prestižu un izvērtējumu. Ja jūs palūkosieties dokumentos, tad pēdējo desmit gadu laikā dažādas komisijas un citādu iestāžu pārstāvji ir vērtējuši Latvijas kā demokrātiskas valsts progresu un atbilstību tiem augstiem standartiem, kurus izvirza mūsu tagadējā piederība gan NATO aliansei, gan Eiropas Savienībai, un tiesu varas profesionalitāte, taisnīgums, nekorumpētība ir viens no tiem demokrātijas kritērijiem, pēc kuriem kāda valsts tiek izvērtēta. Tas ir ļoti pamatoti, jo taisnīga tiesa ir tā, uz kuru balstās iekšējā drošība. Ja noziedznieki un, it īpaši, ja organizētā noziedzība spēj nopirkt tiesas spriedumus, tad neviens pilsonis valstī nevar justies droši, sākot jau ar pašiem tiesnešiem, viņu radniekiem un bērniem. Ja valsts nonāk organizētās noziedzības vai mazāk organizētās noziedzības varā, tad neviens no mums vairs nevar justies droši, un tas nav tas stāvoklis, man šķiet, kurā mēs vēlētos nonākt. Tāpat, protams, mēs nevēlamies redzēt tiesu varu pakļautu politiskās konjunktūras spriedumiem, - tiesnešiem ir jābūt politiski neatkarīgiem. Viņiem ir jābūt atbildīgiem valsts, Satversmes, likuma priekšā un arī sabiedrības priekšā. Un šis pēdējais pienākums prasa, ka tiesnešiem ir arī jāskaidro savi spriedumi plašākai publikai tādā valodā, kādā viņi var tos saprast, lai pieņemtie spriedumi kļūtu ne tikvien par sodu šim atsevišķam cilvēkam, kas ir notiesāts, bet lai viņi kalpotu arī kā precedents, uz kuru pamata tas varētu būt kā brīdinājums citiem nesekot tam pašam ceļam, kas ir novedis pie šī iznākuma. Tamdēļ ļoti būtiska ir arī tiesnešu spēja formulēt savus spriedumus, tos formulēt skaidri un saprotamā valodā, ar argumentāciju, kas ir izprotama.

Un, protams, kā liela nasta pašam tiesnesim ir mācības, kas mūža garumā. It īpaši jums, stājoties amatā, sākot mūsu otro gadu ES, būs vēl pietiekami ilgu laiku jāturpina iepazīties ar jauniem apstākļiem, kādos mūsu sistēmai tagad ir jādarbojas. Jums būs jāturpina mācīties par to, kādi ir ES vispārējie likumu noteikumi, par to, kādi spriedumi tiek pieņemti starptautiskās tiesās par vai pret Latvijas izvirzītiem sūdzību jautājumiem, vienā vārdā sakot, jums būs jāturpina izglītība mūža garumā.

Es pieņemu kā pašu par sevi saprotamu, ka to jūs visi, kas esat šo amatu uzņēmušies, saprotat un esat gatavi šos pienākumus pēc savas labākās sirdsapziņas un godaprāta pildīt. Solījums, ko šodien devāt Valsts prezidentam, ir būtībā solījums Latvijas valstij un ikvienam Latvijas iedzīvotājam. To es jūs lūgtu atcerēties sava darba turpmākajās gaitās. Šo solījumu jūs esat devuši, un valsts un tās iedzīvotāji sagaida, ka jūs pie tā turēsieties. Es kā Valsts prezidente novēlu, lai jums visiem būtu spožas karjeras, lai jūs ar savu darbību būtu paši gandarīti par labi paveiktu darbu, lai jūs justu gandarījumu par to, ka mūsu valsts turpina uzlaboties visos iespējamajos veidos tieši tamdēļ, ka likuma vara tajā arvien vairāk tiek respektēta un arvien vairāk nostiprinās.

Es novēlu, lai tieši jūs ar savu darbu būtu pie tiem, kas palīdz celt tautā uzticību mūsu tiesu sistēmai, kas palīdz celt tiesneša profesijas prestižu tādos augstumos, kādos tai pēc savas būtības pienākas būt. Es novēlu Jums Dievpalīgu!

Šodien zvērestu deva 19 tiesneši:

Didzis Aktumanis – Liepājas tiesas tiesnesis

Dzintra Amerika – Administratīvās rajona tiesas tiesnese

Vilmārs Endzelis – Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis

Ilze Freimane – Administratīvās rajona tiesas tiesnese

Simona Gmireka – Balvu rajona tiesas tiesnese

Ēriks Jaunskungs – Liepājas zemesgrāmatu nodaļas tiesnesis

Helmutis Naglis – Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļas tiesnesis
Kristīne Kalvāne-Radziņa – Administratīvās rajona tiesas tiesnese
Karina Krastiņa – Administratīvās rajona tiesas tiesnese
Diāna Koroševska – Rēzeknes zemesgrāmatu nodaļas tiesnese
Zeltīte Kusiņa – Ogres rajona tiesas tiesnese
Valters Poķis – Administratīvās rajona tiesas tiesnesis
Edgars Puriņš – Administratīvās rajona tiesnesis
Gunta Rezgoriņa – Madonas rajona tiesas tiesnese
Evita Sietniece – Aizkraukles zemesgrāmatu nodaļas tiesnese
Dainis Šaicāns – Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļas tiesnesis
Juris Taukulis – Daugavpils zemesgrāmatu nodaļas tiesnesis
Indra Tikuma - Bauskas rajona tiesas tiesnese
Ināra Zabarovska – Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļas tiesnese